

Jakie obowiązki zostały nałożone na biura rachunkowe w związku z AML?

Posiadanie statusu instytucji obowiązanej wiąże się z wieloma obowiązkami wynikającymi z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy. Do obowiązków tych należą m.in.:

1. wyznaczenie osoby odpowiedzialnej,
2. ocena ryzyka prowadzonej działalności Biura Rachunkowego,
3. identyfikacja, rozpoznanie, dokonanie oceny i dokumentowanie ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w odniesieniu do klientów Biura,
4. identyfikacja i weryfikacja klienta oraz ocena stosunków gospodarczych,
5. raportowanie do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej,
6. udział osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących realizacji tych obowiązków,
7. opracowanie i wdrożenie wewnętrznej procedury anonimowego zgłaszania przez pracowników lub inne osoby wykonujące czynności na rzecz Biura Rachunkowego rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

Wyznaczenie osoby odpowiedzialnej

To kim będzie osoba odpowiedzialna zależy od tego jak duże jest Twoje przedsiębiorstwo:

- **Art. 6.** [Wyznaczenie kadry kierowniczej odpowiedzialnej za wykonanie obowiązków ustawowych] Instytucje obowiązane **wyznaczają kadrę kierowniczą wyższego szczebla** odpowiedzialną za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie.
- **Art. 7.** [Wyznaczenie członków organu zarządzającego instytucji obowiązanej odpowiedzialnych za wykonanie obowiązków ustawowych] **W przypadku instytucji obowiązanej, w której działa zarząd lub inny organ zarządzający,** wyznacza się spośród członków tego organu osobę odpowiedzialną za wdrażanie obowiązków określonych w ustawie.
- **Art. 8.** [Wyznaczenie pracownika zajmującego kierownicze stanowisko odpowiedzialnego za wykonanie obowiązków ustawowych] Instytucje obowiązane **wyznaczają pracownika zajmującego kierownicze stanowisko odpowiedzialnego** za zapewnienie zgodności działalności instytucji obowiązanej oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na rzecz tej instytucji obowiązanej z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Wyznaczony pracownik jest również odpowiedzialny za przekazywanie w imieniu instytucji obowiązanej zawiadomień, o których mowa w art. 74 ust. 1, art. 86 ust. 1, art. 89 ust. 1 i art. 90.
- **Art. 9.** [Osoba odpowiedzialna za wykonanie obowiązków ustawowych w przypadku instytucji obowiązanych prowadzących działalność jednoosobowo] **W przypadku instytucji obowiązanych prowadzących działalność jednoosobowo zadania kadry kierowniczej wyższego szczebla oraz pracownika, o których mowa w art. 6 i art. 8, wykonuje osoba prowadząca tę działalność.**

Ocena ryzyka prowadzonej działalności Biura Rachunkowego

Art. 27. [Ocena ryzyka dokonywana przez instytucje obowiązane]

1. Instytucje obowiązane identyfikują i oceniają ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszące się do ich działalności, z uwzględnieniem czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw. Działania te są proporcjonalne do charakteru i wielkości instytucji obowiązanej.
2. **Przy ocenianiu ryzyka instytucje obowiązane mogą uwzględniać obowiązującą krajową ocenę ryzyka, jak również sprawozdanie Komisji Europejskiej, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849.**
3. Oceny ryzyka, o których mowa w ust. 1, instytucje obowiązane sporządzają w postaci papierowej lub elektronicznej i w razie potrzeby, nie rzadziej jednak niż co 2 lata, aktualizują, w szczególności w związku ze zmianami czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw albo dokumentów, o których mowa w ust. 2.
4. Oceny ryzyka, o których mowa w ust. 1, instytucje obowiązane mogą udostępniać organom samorządów zawodowych lub stowarzyszeń skupiających te instytucje obowiązane.
5. Instytucje obowiązane identyfikują i oceniają ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszące się do ich działalności, z uwzględnieniem czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw. Działania te są proporcjonalne do charakteru i wielkości instytucji obowiązanej.
6. **Przy ocenianiu ryzyka instytucje obowiązane mogą uwzględniać obowiązującą krajową ocenę ryzyka, jak również sprawozdanie Komisji Europejskiej, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849.**
7. Oceny ryzyka, o których mowa w ust. 1, instytucje obowiązane sporządzają w postaci papierowej lub elektronicznej i w razie potrzeby, nie rzadziej jednak niż co 2 lata, aktualizują, w szczególności w związku ze zmianami czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw albo dokumentów, o których mowa w ust. 2.
8. Oceny ryzyka, o których mowa w ust. 1, instytucje obowiązane mogą udostępniać organom samorządów zawodowych lub stowarzyszeń skupiających te instytucje obowiązane.

Ważny TIP:

Przy analizie ryzyka biura rachunkowe mogą uwzględnić:

- krajową ocenę ryzyka, udostępnioną przez resort finansów **na stronie internetowej(klik)** w zakładce Co robimy/Generalny Inspektor Informacji Finansowej/Publikacje i opracowania własne,
- Stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego z 15 kwietnia 2020 r., dotyczące dobrych praktyk w zakresie dokonywania przez instytucje obowiązane, podlegające nadzorowi KNF, prawidłowej oceny ryzyka, dostępne **na stronie internetowej(klik)** w zakładce Komunikacja/Komunikaty

Ocena ryzyka prowadzonej działalności

Art. 33. [Rozpoznawanie ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu]

1. Instytucje obowiązane stosują wobec swoich klientów środki bezpieczeństwa finansowego.
2. Instytucje obowiązane rozpoznają ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz oceniają poziom rozpoznanego ryzyka.
3. Instytucje obowiązane dokumentują rozpoznane ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz jego ocenę, uwzględniając w szczególności czynniki dotyczące:
 - 1) rodzaju klienta;
 - 2) obszaru geograficznego;
 - 3) przeznaczenia rachunku;
 - 4) rodzaju produktów, usług i sposobów ich dystrybucji;
 - 5) poziomu wartości majątkowych deponowanych przez klienta lub wartości przeprowadzonych transakcji;
 - 6) celu, regularności lub czasu trwania stosunków gospodarczych.
4. Instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego w zakresie i z intensywnością uwzględniającymi rozpoznane ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz jego ocenę.

AML - MINI-KURS

Lekcja 3

Biuro rachunkowe musi między innymi dokładnie zidentyfikować klienta i zweryfikować jego tożsamość czy monitorować bieżące stosunki gospodarcze klienta. Przy ocenie ryzyka uwzględnij w szczególności następujące czynniki ryzyka:

1. klientów, w tym rodzaje Klientów i relacje do nich;
2. metody przyjmowania nowych Klientów i komunikację z obecnymi
3. Klientami,
4. państwa lub obszary geograficzne
5. produkty i usługi,
6. Transakcje oraz kanały ich dostaw, a także
7. typ, wielkość i złożoność struktury Biura Rachunkowego,
8. oferowane produkty i usługi,
9. skalę rotacji pracowników odpowiedzialnych za obszar AML.

Zwróć uwagę też na:

Art. 35. [Przesłanki stosowania środków bezpieczeństwa finansowego]

1. Instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego w przypadku:
 - 1) nawiązywania stosunków gospodarczych;
 - 2) przeprowadzania transakcji okazjonalnej:
 - a) o równowartości 15 000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane, lub
 - b) która stanowi transfer środków pieniężnych na kwotę przekraczającą równowartość 1000 euro,

AML - MINI-KURS

Lekcja 3

- c) z wykorzystaniem waluty wirtualnej o równowartości 1000 euro lub większej - w przypadku instytucji obowiązanych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 12;
- 3) przeprowadzania gotówkowej transakcji okazjonalnej o równowartości 10 000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane - w przypadku instytucji obowiązanych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 21-23;
- 4) obstawiania stawek oraz odbioru wygranych o równowartości 2000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane - w przypadku instytucji obowiązanych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 20;
- 5) podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
- 6) wątpliwości co do prawdziwości lub kompletności dotychczas uzyskanych danych identyfikacyjnych klienta.

Identyfikacja, rozpoznanie, dokonanie oceny i dokumentowanie ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w odniesieniu do klientów Biura

Identyfikacja Klientów, osób upoważnionych i Beneficjentów Rzeczywistych stanowi obowiązek Biura Rachunkowego wynikający z ustawy.

Kim jest Klient? rozumie się przez to osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której instytucja obowiązana świadczy usługi lub dla której wykonuje czynności wchodzące w zakres prowadzonej przez nią działalności zawodowej, w tym z którą instytucja obowiązana nawiązuje stosunki gospodarcze, lub na zlecenie której przeprowadza transakcję okazjonalną, [...]

AML - MINI-KURS

Lekcja 3

Kim jest Beneficjent Rzeczywisty? rozumie się przez to każdą osobę fizyczną sprawującą bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad klientem poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez klienta, lub każdą osobę fizyczną, w imieniu której są nawiązywane stosunki gospodarcze lub jest przeprowadzana transakcja okazjonalna [...]

Mamy obowiązek co najmniej (!) dokonać:

- 1) identyfikacji klienta oraz weryfikację jego tożsamości;
- 2) identyfikację beneficjenta rzeczywistego oraz podejmowanie uzasadnionych czynności w celu:
weryfikacji jego tożsamości, ustalenia struktury własności i kontroli;
- 3) oceny stosunków gospodarczych i, stosownie do sytuacji, uzyskanie informacji na temat ich celu i zamierzonego charakteru;
- 4) bieżącego monitorowania stosunków gospodarczych klienta

Weryfikacja tożsamości klienta i beneficjenta rzeczywistego następuje przed nawiązaniem stosunków gospodarczych lub przeprowadzeniem transakcji okazjonalnej.

Czym jest transakcja okazjonalna? rozumie się przez to transakcję, która nie jest przeprowadzana w ramach stosunków gospodarczych.

Raportowanie do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej

Kim jest Generalny Inspektor Informacji Finansowej? - jednoosobowy centralny organ administracji państwowej, drugi po Ministrze Finansów organ właściwy w sprawach zapobiegania wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałania prania pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Instytucje obowiązane, z wyjątkiem instytucji, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 11, 13-15a i 18, przekazują Generalnemu Inspektorowi informacje o:

1. przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro;
2. wykonanym transferze środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro, z wyjątkiem:
 - a. transferu środków pieniężnych pomiędzy rachunkiem płatniczym i rachunkiem lokaty terminowej, które należą do tego samego klienta w tej samej instytucji obowiązanej,
 - b. krajowego transferu środków pieniężnych z innej instytucji obowiązanej,
 - c. transakcji związanej z gospodarką własną instytucji obowiązanej, która została przeprowadzona przez instytucję obowiązaną we własnym imieniu i na własną rzecz, w tym transakcji zawartej na rynku międzybankowym,
 - d. transakcji przeprowadzonej w imieniu lub na rzecz jednostek sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
 - e. transakcji przeprowadzonej przez bank zrzeszający banki spółdzielcze, jeżeli informacja o transakcji została przekazana przez zrzeszony bank spółdzielczy,
 - f. przewłaszczenia na zabezpieczenie wartości majątkowych wykonanego na czas trwania umowy przewłaszczenia z instytucją obowiązaną.

AML - MINI-KURS

Lekcja 3

- o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Zawiadomienie jest przekazywane niezwłocznie, **nie później jednak niż w terminie 2 dni roboczych** od dnia potwierdzenia przez instytucję obowiązującą podejrzenia!
- o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że określona transakcja lub określone wartości majątkowe mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu. **O takiej sytuacji Instytucja obowiązana niezwłocznie zawiadamia Generalnego Inspektora.**

A nadto!

Art. 89. [Zawiadomienie prokuratora o podejrzeniu pochodzenia wartości majątkowych z przestępstwa innego niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu] Instytucja obowiązana, z wyłączeniem banków krajowych, oddziałów banków zagranicznych, oddziałów instytucji kredytowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, niezwłocznie zawiadamia właściwego prokuratora o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że wartości majątkowe będące przedmiotem transakcji lub zgromadzone na rachunku pochodzą z przestępstwa innego niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub z przestępstwa skarbowego albo mają związek z przestępstwem innym niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub z przestępstwem skarbowym.

Udział osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących realizacji tych obowiązków.

- Biuro Rachunkowe zapewnia osobom wykonującym obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących realizacji tych obowiązków;
- Szkolenia mogą być przeprowadzane zarówno stacjonarnie, jak i on-line.

Art. 52. [Szkolenia z realizacji obowiązków związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu]

1. Instytucje obowiązane zapewniają udział osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących realizacji tych obowiązków, uwzględniających zagadnienia związane z ochroną danych osobowych.
2. Programy szkoleniowe, o których mowa w ust. 1, powinny uwzględniać charakter, rodzaj i rozmiar działalności prowadzonej przez instytucję obowiązaną oraz zapewniać aktualną wiedzę w zakresie realizacji obowiązków instytucji obowiązananej, w szczególności obowiązków, o których mowa w art. 74 ust. 1, art. 86 ust. 1 i art. 89 ust. 1.
3. Do instytucji obowiązananych będących osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.